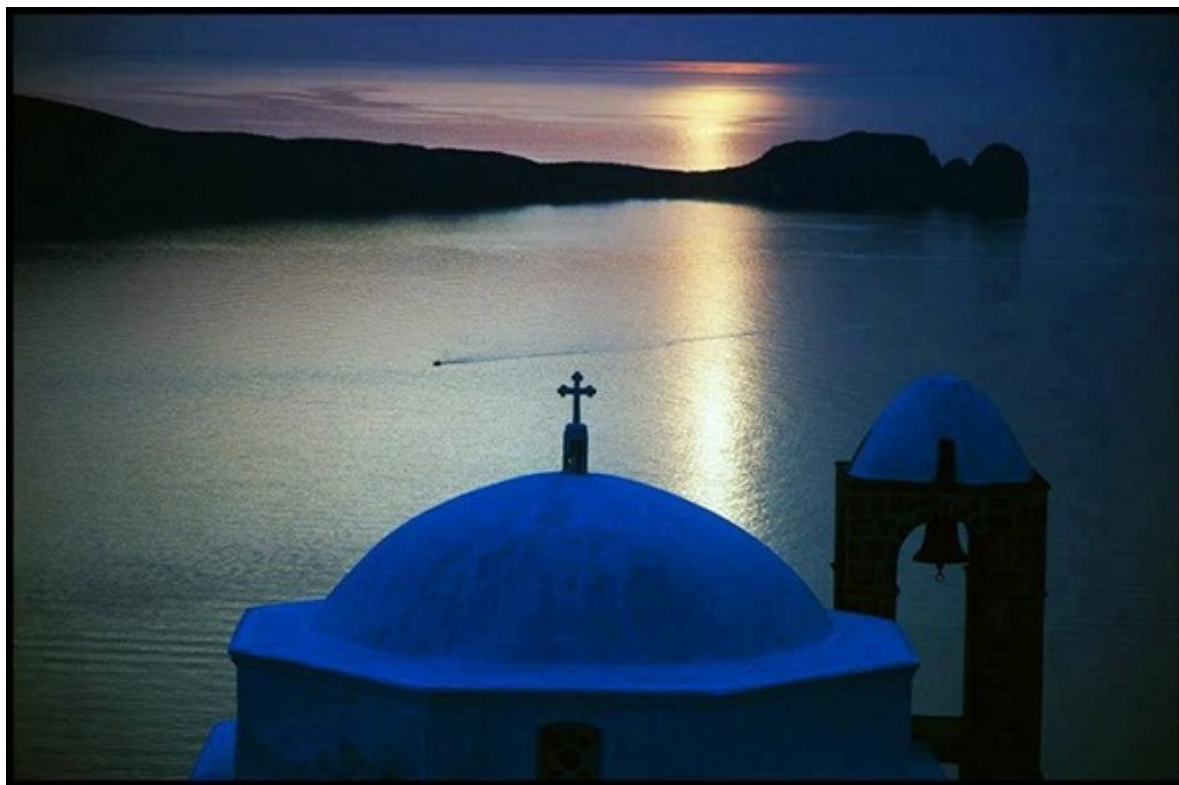

Η σημασία των Μυστηρίων της Εκκλησίας για την τελείωση του ανθρώπου (2ο Μέρος)

/ [Πεμπτούσια· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Το πρώτο βασικό Μυστήριο, με το οποίο ο άνθρωπος μπορεί να εισέλθει στην Εκκλησία και ν' αποκτήσει προσωπική συμμετοχή στην εν Χριστώ σωτηρία, είναι το Βάπτισμα. Με το Βάπτισμα ο άνθρωπος καθαρίζεται από την αμαρτία και ελευθερώνεται από την εξουσία του θανάτου. Και τα δυο αυτά, ο θάνατος κι η αμαρτία, έχουν αιτιώδεις σχέσεις μεταξύ τους. Ο θάνατος εισήλθε στον κόσμο δια της αμαρτίας, η οποία ακριβώς γι' αυτό αποτελεί, κατά τον Παύλο, το «κέντρον» του θανάτου (Α' Κορ. ιε' 56).

Ελευθερία του ανθρώπου από το θάνατο δεν μπορεί να υπάρξει αν δεν καταργηθεί η αιτία, δηλαδή η αμαρτία. Εφ' όσον ο άνθρωπος βρίσκεται στην εξουσία της αμαρτίας, υπόκειται αναγκαστικά στο θάνατο. Διά του Βαπτίσματος όμως ο άνθρωπος συναποθνήσκει με τον Χριστό και ανίσταται μαζί Του στη ζωή του καινούργιου αιώνα. Το Μυστήριο του Βαπτίσματος συμβολίζει το θάνατο και τη ζωή, την ανάσταση. Ο θάνατος είναι η νέκρωση ως προς την αμαρτία και η ανάσταση είναι η κοινωνία της Ζωοποιού Χάριτος η οποία του προσφέρεται διά της «σφραγίδος» της δωρεάς του Αγίου Πνεύματος.

Το Βάπτισμα λοιπόν απαλλάσσει τον άνθρωπο από την κληρονομική θνητότητα η οποία εισήλθε διά της αμαρτίας. Οι Πατέρες μας τονίζουν ότι διά του Βαπτίσματος καταργείται το κεντρί του θανάτου (Κύριλλος Ιεροσολύμων), ότι τούτο είναι η αιτία του ανακαινισμού και της αναγεννήσεως (Γρηγόριος Νύσσης), ενώ ο Γρηγόριος Παλαμάς τονίζει ότι το Βάπτισμα εισάγει τον άνθρωπο στην υπέρ νουν και αίσθηση ζωή του «καινού» αιώνας και τον κάνει μέτοχο της αφθαρσίας και της αναμαρτησίας. Η χάρις του Βαπτίσματος καθαρίζει και λαμπρύνει την μέσα στον άνθρωπο εικόνα του Θεού και ξαναδίδει σ' αυτόν την ικανότητα να γίνει όμοιος με το Θεό διά της κατά χάριν θεώσεως, ικανότητα που είχε χάσει μετά την πτώση. Και η μεν δύναμη για να επανακτήσει το «κατ' εικόνα» του δίδεται αμέσως μόλις βαπτισθεί· τη δε δύναμη για το «καθ' όμοίωσιν» λαμβάνει σαν σπόρο, τον οποίο πρέπει να αυξήσει προβαίνοντας σε πνευματική ηλικία όχι μόνο με την ενέργεια της Χάριτος μόνης, αλλά και συνεργούντος του ιδίου του ανθρώπου στην κατά Χριστόν ζωή. Το Βάπτισμα, λοιπόν, είναι νέα γέννηση, σπουδαιότερη από την

σωματική γέννηση· είναι «τελετή θεογενεσίας», κατά τον Διονύσιο τον Αρεοπαγίτη. Αφού δε «το γεγεννημένον εκ του Πνεύματος πνεύμα εστί», κατά το λόγο του Κυρίου μας (Ιω. γ' 6), τότε και ο βαπτιζόμενος γίνεται πνευματικός άνθρωπος.

Η θεία Χάρις την οποία παρέχει το Βάπτισμα, αν και είναι πλήρης αφ' εαυτής, εν τούτοις μόνο με τη σύμπραξη της θελήσεως του πιστού καρποφορεί. Ο άνθρωπος μετά την πτώση του έχασε αυτή τη θεία δύναμη, που ήταν μέσα σ' αυτόν μια δεύτερη ψυχή ή μάλλον η ψυχή της ψυχής. Αυτή ήταν που έκανε τον άνθρωπο να είναι ομοίωμα του Θεού και να έχει υπερφυσικές δυνάμεις και ικανότητες. Ο αγιασμός, που τόσο έντονα τον βλέπουμε στη ζωή των αγίων Πατέρων μας, είναι ακριβώς η επανάκτηση της Χάριτος αυτής που είχε πριν από την πτώση ο άνθρωπος, γι' αυτό βλέπουμε τους αγίους να προφητεύουν, να θαυματοουργούν και γενικά να βρίσκονται υπεράνω της φύσεως. Η παρούσα κατάσταση της Χάριτος που ενοικεί και ενεργεί μέσα στις ψυχές των πιστών είναι προοίμιο της μελλοντικής τελείωσής μας, δηλ. της θέωσης, στην οποία πληρούται ο σκοπός και της πρώτης δημιουργίας και της δευτέρας (της εν Χριστώ αναδημιουργίας δηλαδή).

Η παρούσα κατάσταση του αγιασμού, που παρέχουν τα θεία Μυστήρια είναι η πρώτη ανάσταση, η ανάσταση της ψυχής που προηγείται της ανάστασης του σώματος, διότι η ανάσταση του σώματος θα γίνει στο μέλλον εδώ μόνο διά της πίστεως την αισθανόμεθα. Αυτό εννοούσε κι ο Ευαγγελιστής Ιωάννης όταν έλεγε: «Νυν τέκνα Θεού έσμεν και ούπω εφανερώθη τι εσόμεθα» (Α' Ιω. γ' 2). Διά της σφραγίδος της χάριτος του Αγίου Πνεύματος, έχουμε ήδη την υιοθεσία· αλλά τόσο μόνο· δεν φανερώνει τι «εσόμεθα», τι θα γίνουμε. Όταν όμως στο μέλλον ο Χριστός φανερωθεί, τότε, «όμοιοι αυτώ εσόμεθα, ότι οψόμεθα αυτόν καθώς έστι».

Με τη δύναμη της Χάριτος, την οποίαν ο Παύλος ονομάζει και «πανοπλίαν», μπορεί ο άνθρωπος να συγκρίνει ορθά και να ελέγξει το κακό και να εκλέξει το καλό. Μπορεί τώρα να αντιπαραταχθεί προς «τας αρχάς και τας εξουσίας, τους κοσμοκράτορας του σκότους του αιώνος τούτου», όπως χαρακτηριστικά γράφει ο Παύλος (Εφεσ. στ' 12). Τη δύναμη αυτή της Χάριτος την ονομάζει πάλι «τα όπλα ημών», τα οποία, όπως διευκρινίζει, είναι «όχι σαρκικά, αλλά δυνατά τω Θεώ προς καθαίρεσιν οχυρωμάτων» (Β' Κορ. ι' 4). Γι' αυτή τη δύναμη ακριβώς μιλούσε και ο Χριστός, όταν έλεγε στους μαθητές Του: «Ιδού δίδωμι υμίν την εξουσίαν του πατείν επάνω όφρων και σκορπίων και επί πάσαν την δύναμιν του εχθρού, και ουδέν υμάς ου μη αδικήση (Λουκ. ι' 19).

Χωρίς την Χάρη, με μόνο τον «νουν της σαρκός αυτού» (Κολ. β' 18), ο άνθρωπος δεν μπορεί ούτε να διακρίνει, ούτε να προτιμήσει, ούτε να επιτελέσει το καλό,

όπως το εννοεί κι όπως το θέλει ο Θεός. Κι αν το κάνει, δεν θα είναι καλώς
καμωμένο, αλλά θα είναι σύμφωνα με την εμπαθή και πονηρή γνώμη του γεμάτου
πάθη πεπτωκός άνθρωπου.

[Συνεχίζεται]